

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 161)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/468)

T.C.

21.6.1996

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1030/2689

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 10.6.1996 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz

Başbakan

GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı, taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akımını teşvik ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Bilindiği üzere, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasında; ülke müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, yabancı sermaye ve teknolojisinin ülkemize gelmesi yolu ile ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi bulunmaktadır.

Bu çerçeve içinde, ülkemizde yatırım yapan yerli ve yabancı sermayenin çalışma esaslarını belirlemek ve teşvik etmek amacıyla Yüce Meclisimiz tarafından kabuledilen çeşitli kanunlara paralel olarak, yatırım ve ticarî ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu cihetle bir potansiyel görülen ülkelerle, 1961 yılında başlatılan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanması hızlandırılmış ve şimdiye kadar onsekiz ülkeyle anılan anlaşma imzalanmış bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ve İsrail Devleti arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacıyla imzalanan, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının esasları şöyle özetlenebilir :

1. Türkiye ve İsrail'de uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak ve karşılıklı tanıtılmasına imkân vermek,

2. Türkiye ve İsrail'de yabancı sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olduğu muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek ve,

3. Her iki ülkede, özel teşebbüsle devlet arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmektedir.

Ülkemizde halen faaliyette bulunan İsrail sermayeli 43 adet şirket bulunmaktadır. Bu Anlaşmayla, ülkemize gelecek olan İsrail menşeli sermayede bir artış olması beklenmekte ve artık yurtdışına açılmaya başlayan Türk yatırımcıların İsrail’de yapacakları yatırımlar için emniyetli bir ortamın temini öngörülmektedir.

Bu Anlaşma, Türk özel teşebbüsüne İsrail, İsrail özel teşebbüsüne Türkiye’de karşılıklı ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇELERİ

Madde 1. Bu maddede, Anlaşma metni içinde sık sık sözü edilen yatırım, yatırımcı, hâsılat ve yatırımla ilgili faaliyetlerin tanımları yapılmaktadır. Özellikle “yatırım” tanımı 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu’na paralellik sağlanarak hazırlanmıştır.

Madde 2. Bu maddeye göre, Taraflardan her biri, diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını kendi kanuni şartlarına uygun olarak yapılmış olması halinde koruma ve teşvik etmeyi taahhüt etmektedir.

Taraflardan her biri diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına ülkesinde eşit ve adil muamelede bulunmayı taahhüt etmektedir.

Madde 3. Bu maddede, Ulusal Muamele ve En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Prensipleri düzenlenmektedir.

Madde 4. Bu maddede, ev sahibi ülkedeki savaş, olağanüstü hal ve benzeri durumların ortaya çıkması halinde zarara uğrayan diğer taraf yatırımcılarına uygulanacak muamelelerin ev sahibi ülke yatırımcılarına uygulanacak muameleden daha az elverişli olmaması hükmü getirilmektedir.

Madde 5. Bu madde, T.C. Anayasası’nda yer alan kamulaştırma ve devletleştirme konularını kapsamakta ve hangi şartlarda bu işlemlerin gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir. Bu şartlar; kamulaştırmanın kamu yararı amacıyla yapılması ve yürürlükteki mevzuat uyarınca eşitlik ilkesinin gözetilmesi ile yeterli ve etkin bir tazminat ödemesinin yapılmasıdır.

Madde 6. Sermaye ve gelirlerin transferini düzenleyen bu maddede, bir yatırımla ilgili bütün transferlerin konvertibi bir kur üzerinden ve gereksiz gecikme olmaksızın gerçekleştirilmesi Taraflarca garanti edilmektedir. Transferlerin konvertibl bir kur üzerinden yapılması kambiyo mevzuatımıza uygundur.

Madde 7. Bu maddede, Anlaşmanın herhangi bir Âkit Taraf yatırımcısına ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcısına uygulanandan daha az elverişli muamele uygulamama ilkesinin istisnaları tanımlanmaktadır.

Madde 8. Bu Maddede bir Taraf ile diğer Tarafın yatırımcısı arasında çıkabilecek yatırım uyuşmazlıklarının çözüm yolları düzenlenmektedir. Öngörülen prosedüre göre, öncelikle uyuşmazlık karşılıklı görüşmeler yoluyla çözümlenmeye çalışılacak, üç ay içinde çözüme ulaşılamazsa; yerel yargı organlarına ya da doğrudan ya da mahkemenin 8 ay içinde hükme varamaması halinde Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID)’e götürülebilecektir.

Bu fıkranın amacı yerel mahkemelerde kesin hükme bağlanmış uyuşmazlıkların, tekrar uluslararası bir mercide tartışılmasını önlemektir. Tahkim Kararları ise nihai ve bağlayıcı olacaktır.

Madde 9. Bu Anlaşmanın uygulama ve yorumundan dolayı Âkit Taraflar arasında doğabilecek uyuşmazlıkların çözüm yolları düzenlenmiş, Âkit Tarafların temsilcilerinden oluşan bir komisyona başvuruyu da içerebilecek olan diplomatik kanallara ağırlık verilmiştir. Uyuşmazlığın başlamasından itibaren 6 ay içinde anlaşmaya varılamaması halinde işletilebilecek olan Tahkim Kurulu mekanizmasının oluşturulma ve çalışma prensipleri de bu maddede düzenlenmiştir.

Madde 10. Bu maddede, Âkit Taraflardan birinin ülkesinde yapılmış olan yatırımın, yatırımının ülkesinde sigorta edilmiş olması halinde sigorta şirketinin yatırımcının haklarına halefiyeti düzenlenmektedir. Ayrıca bir uyuşmazlık durumunda Anlaşmanın 8. maddesi yoluyla çözüme gidilecektir.

Madde 11. Bu maddede, taraflar arasında mevcut ya da gelecekte oluşabilecek bu Anlaşma dışındaki yükümlülüklerin bu anlaşmanıninkilerden daha elverişli genel yada özel hükümlerinin uygulanırlığı prensibi tanımlanmaktadır.

Madde 12. Bu maddede anlaşmanın hangi yatırımlara uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde 13. Bu maddede anlaşmanın nasıl yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

Madde 14. Bu maddede anlaşmanın süresi ve sona erdirilme esasları tanımlanmıştır Ayrıca anlaşmanın nasıl tadil edileceği de bu madde ile hükme bağlanmıştır.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

25.7.1996

Esas No. : 1/468

Karar No. : 38

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak 21.6.1996 tarihinde Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 26.6.1996 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuza, esas komisyon olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 24.7.1996 tarihinde yaptığı 37 nci Birleşimde Hükümeti temsilen Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasında, ülkemiz müteşebbisi ve sermayesinin dış ülkelere açılması, yabancı sermaye ve teknolojinin ise ülkemize gelmesi suretiyle, ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi hususu yer almaktadır.

Bu çerçevede, ülkemizde yatırım yapan yabancı sermayenin çalışma şartlarını belirlemek ve teşvik etmek amacıyla, yatırım ve ticarî ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu konularda bir potansiyel görülen ülkelerle, 1961 yılında başlatılan "Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmaları"nın imzalanması hızlandırılmış ve birçok ülkeyle söz konusu Anlaşma imzalanmıştır.

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı, taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akımını teşvik ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti arasında 14 Mart 1996 tarihinde Kudüs'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma" ile;

– Türkiye ve İsrail'de uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak ve karşılıklı tanıtılmasına imkân vermek,

– Türkiye ve İsrail'de yabancı sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek,

– Her iki ülkede, özel teşebbüsle devlet arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek,

Gibi hususlar düzenlenmektedir.

Söz konusu Anlaşma, Türk özel teşebbüsüne İsrail'de, İsrail özel teşebbüsüne de Türkiye'de karşılıklı ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; ülkemizin MIGA ve ICSID gibi iki uluslararası sözleşmeye üye olduğu, bu sözleşmelere taraf olduğumuz halde ikili anlaşmalara yönelmemizin hangi nedenden kaynaklandığı, uluslararası sözleşmelere işlerlik kazandırılırsa ikili anlaşmalara gerek kalmayacağı, sözkonusu anlaşmaların dış ticaretimize ve yatırımların gelişmesine etkisinin ne olacağı, ülke yatırımcısı ile yabancı yatırımcı arasında farklı bir uygulama yaratıp yaratmayacağı, bu tür anlaşmalarda farklılıklar bulunup bulunmadığı, gibi görüşler dile getirilmiş ve sorular sorulmuştur.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalar ve sorulara verilen cevaplarda ise; MIGA (Çok Taraflı Yatırım Garanti Anlaşması'nın spesifik olarak, Anlaşma kapsamında garanti edilebilecek nitelikteki yatırımların maddi olarak zarar görmesi halinde, gerçek anlamda garanti edilmesini ve zararın tazmin edilmesini içerdiği, oysa Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmaların tarafların yatırımcılarına karşılıklı olarak yasal güvence sağlamak ve iki ülkede uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak amacıyla yapıldığı, bu Anlaşma kapsamında, somut olarak yatırımcıların zararının karşılanması söz konusu olmadığı, ICSID (Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi)'nin ise, yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşmalar çerçevesinde uyuşmazlıkların çözümü amacıyla diğer yargısal merciler yanında başvurulabilecek mercilerden biri olduğu, ikili anlaşmaların bunlarla aynı nitelikte olmadığı, uluslararası sözleşmelere işlerlik kazandırılırsa dahi, diğer ülkeler sözleşmelere üye değilse ikili anlaşmalara ihtiyaç duyulacağı, söz konusu anlaşmaların sermaye ve teknoloji akımını teşvik etmek suretiyle ekonomiye hız kazandırdığı, bugüne kadar bu konuda 37 anlaşma yapıldığı, bunlardan 20 tanesinin işlerlik kazandığı, anlaşmalar arasında bir farklılık olmamasına dikkat edildiği, ülke yatırımcısı ile yabancı yatırımcı arasında uygulamada bir farklılık bulunmadığı, ifade edilmiştir.

Yukarıdaki özetlenen görüşmeler sonucunda, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenmiştir.

Raporumuz, Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan

İ. Ertan Yülek

Adana

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanvekili

Nurhan Tekinel

Kastamonu

(S. Sayısı : 161)

Sözcü
Sait Açıba
Afyon
Üye
Gökhan Çapoğlu
Ankara

Üye
Metin Şahin
Antalya
Üye
Alaattin Sever Aydın
Batman
Üye
Aslan Polat
Erzurum
(İmzada bulunamadı)
Üye
Hüseyin Yayla
Hatay
Üye
Zekeriya Temizel
İstanbul
(İmzada bulunamadı)
Üye
Ali Topuz
İstanbul
Üye
Esat Büttin
Kahramanmaraş

Üye
Fethi Acar
Kastamonu
(İmzada bulunamadı)
Üye
Mustafa Ünal
Konya
(İmzada bulunamadı)

Katip
Hayri Doğan
Antalya
Üye
Hikmet Ulugbay
Ankara
(İmzada bulunamadı)
Üye
Saffet Kaya
Ardahan
Üye
Nevfel Şahin
Çanakkale
Üye
Ergun Özdemir
Giresun

Üye
Azmi Ateş
İstanbul
Üye
Algan Hacaloğlu
İstanbul

Üye
Turhan Arınç
İzmir
Üye
Zeki Ünal
Karaman
(Anlaşmaya karşıyım)
Üye
Nurettin Kaldırımçı
Kayseri

Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya

Üye
Nezir Aydın
Sakarya
Üye
Biltekin Özdemir
Samsun
Üye
Temel Karamollaoğlu
Sivas

Üye
Ertuğrul Eryılmaz
Sakarya
Üye
Musa Uzunkaya
Samsun
Üye
Kemalettin Göktaş
Trabzon

MUHALEFET ŞERHİM

İsrail gerek kuruluş yıllarında, gerekse ondan sonraki dönemlerde masum ve sivil insanları katleden, yerlerinden süren saldırgan ve terörist kimliğini ön plana çıkaran bir devlet olduğu için T.C. Hükümeti ile İsrail hükümeti arasındaki, siyasi ve askerî ilişkilerde olduğu gibi ticarî ilişkilerin de ülkemize fayda yerine zarar getireceği kanaatindeyim.

Onun için T.C. Hükümeti ile İsrail devleti hükümeti arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın onaylanmasını uygun bulmuyorum.

25.7.1996

Zeki Ünal

Karaman

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/468

Karar No. : 13

22.11.1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 7.11.1996 Tarihli 3 üncü Birleşiminde Maliye Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkililerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Ülkemiz müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, yabancı sermaye ve teknolojisinin ülkemize gelmesi yolu ile Türk ekonomisinin, dünya ekonomisi ile entegre edilmesi ekonomik politikamızın ana hedeflerindedir.

Bu çerçevede iki ülke arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmayı amaçlayan Tasarı Komisyonumuzca uygun bulunarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili

Cemal Külahlı

Bursa

Üye

Mehmet Sağdıç

Ankara

Üye

Ali Rahmi Beyreli

Bursa

Üye

Hikmet Çetin

Gaziantep

Üye

Hüseyin Kansu

İstanbul

Üye

Osman Yumakoğulları

İstanbul

Üye

Cemal Özbilen

Kırklareli

Üye

Yaşar Canbay

Malatya

Üye

Enis Süllün

Tekirdağ

Kâtip

Yaman Törüner

Afyon

Üye

Arif Ahmet Denizolgun

Antalya

Üye

İlhan Kesici

Bursa

Üye

Mukadder Başeğmez

İstanbul

Üye

Bülent Tanla

İstanbul

Üye

Haluk Yıldız

Kastamonu

Üye

Abdullah Gencer

Konya

Üye

Bayram Fırat Dayanıklı

Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. – 14 Mart 1996 tarihinde Kudüs’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

A. Mesut Yılmaz

Başbakan

Dev. Bakanı ve Başb. Yard.

N. Menteşe

Devlet Bakanı V.

M. H. Dağlı

Devlet Bakanı

H. U. Söylemez

Devlet Bakanı

Y. Törüner

Devlet Bakanı

C. Çiçek

Devlet Bakanı

A. T. Özdemir

Devlet Bakanı

M. H. Dağlı

Millî Savunma Bakanı

M. O. Sungurlu

Dışişleri Bakanı

E. Gönensay

Millî Eğitim Bakanı

T. Tayan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

İ. Attila

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı

A. O. Güner

Orman Bakanı

N. Ercan

Devlet Bakanı

R. Saracoglu

Devlet Bakanı

A. Aksu

Devlet Bakanı

E. Aşık

Devlet Bakanı

İ. Aykut

Devlet Bakanı

İ. Y. Dedelek

Devlet Bakanı V.

A. T. Özdemir

Devlet Bakanı

M. Açar.

İçişleri Bakanı

Ü. G. Güney

Maliye Bakanı

L. Kayalar

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Keçeciler

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı V.

F. Aşık

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

H. H. Doğan

Turizm Bakanı

İ. Saygın

Çevre Bakanı

M. R. Taşar

DIŐIŐLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE İSRAİL DEVLETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA
İLİŞKİN ANLAŞMA

Bundan böyle Âkit Taraflar olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsrail Devleti Hükümeti,

Her iki ülkenin karşılıklı yararı için ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile, Âkit Taraflardan herbirinin yatırımcılarının diğer Âkit Tarafın ülkesinde daha fazla yatırım yapması için uygun koşullar yaratmak amacı ile,

Yatırımlara adil ve eşit muamelenin istikrarlı bir yatırım ortamı oluşturmaya ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasına hizmet edeceği düşüncesiyle, ve

Yatırımların bu Anlaşma temelinde karşılıklı teşvik ve korunmasının, bireysel yatırım girişimini harekete geçirerek her iki ülkedeki refahı arttıracakını kabul ederek

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

Madde 1

Tanımlar

Bu Anlaşmanın amacı bakımından :

1. "Yatırım" terimi, evsahibi Âkit Tarafın kanun ve nizamların uygun olmak kaydıyla, aşağıdakileri de kapsayan ancak bunlarla sınırlı olmayan her türden varlığı ifade eder :

a) Taşınır ve taşınmaz mallar ile mamelekin bulunduğu Âkit Tarafın kanun ve nizamları ile uyumlu olarak tanımlanmış ipotek, tedbir, rehin gibi, diğer benzer haklar,

b) Hisse senetleri veya şirketlere katılımın diğer şekilleri,

c) Yeniden yatırımda kullanılan hâsılatlar ve para alacakları peştemaliye ya da yatırımla ilgili malî değeri olan diğer haklar,

d) Sınaf ve fikri mülkiyet hakları, teknik proses, know how ve diğer benzer haklar,

e) Doğal kaynakların aranması, işlenmesi, istihracı, işletilmesi imtiyazları da dahil olmak üzere, herbir Âkit Tarafın ülkesinde kanunla veya bir sözleşme ile belirlenmiş iş imtiyazları,

2. 'Vralık'ların, yatırılma ya da yeniden yatırılma biçimlerinde evsahibi ülkenin yasa ve nizamlarına uygun bir değişikliğe gidilmesi, bu anlaşma kapsamında "yatırım" olarak kabul edilme durumlarını değiştirmez.

3. "Yatırımcı" terimi,

İsrail Devletinde yapılan yatırımlar açısından :

a) Aynı zamanda İsrail Devleti vatandaşlığını haiz olmayan ya da bu ülkede daimi ikameti bulunmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişileri,

b) Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulmuş şirket, firma yada işortaklıklarını;

Türkiye Cumhuriyetinde yapılan yatırımlar açısından :

a) Aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını da haiz olmayan İsrail Devleti vatandaşı gerçek kişileri,

b) İsrail Devleti yasalarına göre kurulmuş ve merkezi İsrail'de bulunan şirket, firma ve işortaklıklarını

ifade eder.

4. "Hâsılatlar" terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle ancak sınırlayıcı olmamak kaydıyla kârı, temettüyü, faizi, yatırımın kısmen ya da tamamen tasfiyesinden elde edilen tutarı ve lisans ücretini ifade eder.

Madde 2

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Âkit Taraf, ülkesinde diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına elverişli koşullar yaratacak ve bu yatırımları teşvik edecek ve kendi kanunlarıyla verilen yetkileri kullanma hakkı baki kalmak şartıyla, bu yatırımlara benzer durumlarda herhangi bir üçüncü bir ülke yatırımcılarının yatırımlarından daha az elverişli olmayacak şartlarda izin verecektir.

2. Herbir Âkit taraf yatırımcısınca diğer Âkit Tarafın ülkesinde gerçekleştirilmiş olan yatırımlar, adil ve eşit muameleye tabi tutulacak ve tam koruma ve güvenlikten faydalandırılacaktır. Âkit taraflar, kendi ülkelerinde diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yaptığı yatırımların işletme, kullanım, tasarruf ya da tasfiyesini ayırıcı ve hakkaniyete uymayan tedbirlerle engellemeyecektir.

3. Herbir Âkit Taraf, kendi ülkesinde diğer Âkit Tarafın bu Anlaşma ile tanımlanan yatırımlarla ilgili etkinliklerini sürdüren yatırımcılarının ve bu yatırımcıların hanehalkını teşkil eden aile bireylerinin ülkeye giriş, ikamet, seyahat ve çalışması hususlarını kendi yasa ve nizamları ve bunlar çerçevesindeki usul ve uygulamaları ile uyuşacak biçimde olumlu olarak mütalaa edecektir.

4. Bir Âkit Taraf yatırımcıları diğer Âkit Taraf ile bu Anlaşma ile, maddeleri ve sonuçlarının yatırımcı açısından daha elverişli olması hali haricinde, çelişmeyen özel anlaşmalar yapabilirler. Herbir Âkit Taraf diğer Âkit Taraf yatırımcılarının yatırımları konusunda, bu Anlaşmanın hükümlerinin yanı sıra bu özel anlaşmanın hükümlerini de gözetir.

Madde 3

En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Muamelesi ve Ulusal Muamele

1. Âkit Taraflardan hiçbirisi kendi ülkesinin sınırları içerisinde diğer Âkit Tarafın yatırımcıları tarafından yapılan yatırımlara ve bu yatırımların hâsılatlarına kendi yatırımcıları ya da üçüncü bir ülke yatırımcıları tarafından gerçekleştirilen yatırımlara ve bu yatırımların hâsılatlarına uyguladığından daha az elverişli bir muamele uygulamayacaktır.

2. Âkit Tarafların hiçbirisi, kendi ülkesindeki diğer Âkit Taraf yatırımcılarına, yatırımlarının yönetimi, bakımı, kullanımı, tasarrufu ya da tasfiyesi açısından, kendi yatırımcılarına ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcısına uyguladığı muameleden daha az elverişli bir muamele uygulamayacaktır.

Madde 4

Zararların Tazmini

Diğer Âkit Tarafın ülkesindeki yatırımları, bu ülkedeki savaş ya da diğer bir silahlı çatışma, ihtilal, ulusal acil durum hali, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören bir Âkit Taraf yatırımcısına, diğer Âkit Tarafa bu zararlar ilişkili olarak, kendi yatırımcılarına ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uyguladığı tedbirler açısından daha az elverişli olmayan muamele uygulanacaktır. Söz konusu muamele sonucu ödemeler serbetçe transfer edilebilecektir.

Madde 5

Kamulaştırma

Âkit Taraflardan birinin yatırımcılarının diğer Âkit Tarafın ülkesindeki yatırımları, kamu yararına olmadıkça, ayrımcı olmayacak biçimde yapılmadıkça, ilgili yasa hükümleri takip edilmedikçe ve anında, yeterli ve etkin tazminat ödenmedikçe devletleştirilmeyecek, kamulaştırılmayacak ya da devletleştirme ya da kamulaştırma etkisi olan tedbirlere (bundan sonra "kamulaştırma" olarak anılacaktır) maruz bırakılmayacaktır.

Tazminat, kamulaştırılan yatırımın, hangisi daha önceyse, kamulaştırma işleminden ya da kamulaştırma yapılacağından duyulmasından hemen önceki piyasa değerine eşit olacak; ödeme tarihine kadar geçen süre için yasayla belirlenen faiz oranından yararlandırılacak; gecikmeden ödenecek ve etkili bir biçimde gerçekleştirilebilir ve serbestçe transfer edilebilir olacaktır. Kamulaştırmadan etkilenen yatırımcılar, işlemi gerçekleştiren Âkit Tarafın kanunları çerçevesinde işlemin kendisinin ya da değerlendirmenin bu Âkit Tarafın yetkili mahkemelerinde hemen görüşülmesi hakkına sahiptir.

Madde 6

Ülkesine İade ve Transfer

1. İsrail Devleti, ülkesinde yapılan yatırımlarla ilişkili olarak, diğer Âkit Tarafın Madde 3.1.b.'de tanımlandığı şekilde doğrudan ya da dolaylı olarak İsrail menşeli şirketlerce kontrol edilenler dışındaki tüm yatırımcılarına, tüm malî yükümlülüklerini ve kambiyo mevzuatının gereklilerini yerine getirmiş olmak koşuluyla, sözkonusu yatırımların yapıldığı tarihte yürürlükte olan yatırımlarının ve getirilerinin kısıtsız transferi ile ilgili tüm hak ve çıkarları garanti eder. Transferler, yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi ya da yatırımcı ve evsahibi ülke tarafından üzerinde anlaşılan herhangi bir konvertibl para birimi üzerinden gecikmesiz olarak yapılacaktır. Transferler, yatırımcı tarafından başka bir biçimde anlaşma yapılmamışsa, yürürlükte olan kambiyo mevzuatı çerçevesinde transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

İsrail Devleti kambiyo mevzuatında değişiklik yapılması durumunda bu değişikliklerin yatırımın yapıldığı tarihte geçerli olan yatırımların ve hâsılatların ülkesine iadesi ile ilgili hakları olumsuz yönde etkilemeyeceğini garanti eder.

2. Türkiye Cumhuriyeti, ülkesinde gerçekleştirilen yatırımlarla ilgili transferlerin ülkenin içine ve dışına serbestçe ve gecikme olmaksızın transferine izin verir. Bu tür transferler aşağıdakileri içerir :

- a) Hâsılatlar,
- b) Bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,
- c) Madde 5 çerçevesinde tazminat,
- d) Yatırımlarla ilgili kredilerden kaynaklanan anapara ve faiz ödemeleri,
- e) Türkiye Cumhuriyeti topraklarında bir yatırımla ilgili çalışma izni almış İsrail vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğer kazançlar,
- f) Bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler.

2. Transferler, yatırımın yapıldığı konvertibl para birimi, ya da yatırımcının uygun gördüğü herhangi bir konvertibl para birimi ve transferin yapıldığı tarihte geçerli olan kur üzerinden yapılacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti yukarıdaki hususlarla çelişmeyecek biçimde

- a) Gecikmesiz tamamlanmaları ve bu Anlaşma tarafından belirlenen hakların özüne dokunmaları koşuluyla, bu Maddede tanımlanan transferlere ilişkin usuller belirleyen,
- b) Döviz transferi raporları talep eden,
- c) Kâr paylarına ve diğer transferlere uygulanabilen stopaj vergileri gibi gelir vergileri koyan yasa ve düzenlemeler oluşturabilir.

Madde 7

İstisnalar

Bu Anlaşmanın herhangi bir Âkit Taraf yatırımcısına ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcısına uygulanandan daha az elverişli muamele uygulamama ilkesi, bir Âkit Tarafı, diğerinin yatırımcısına

- a) Tümüyle ya da esas itibarıyla vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma ya da düzenleme ya da tümüyle ya da esas itibarıyla vergilendirmeye ilişkin iç mevzuattan,
- b) Âkit Taraflardan herhangi birinin üyesi olduğu ya da olacağı mevcut ya da olabilecek Gümrük Birliği, Serbest Bölge Anlaşması ya da benzeri uluslararası anlaşmalardan
- c) 1 Ocak 1992 tarihinden önce girilen anlaşmaların içerdiği yatırım tanımı (Madde 1, Paragraf 1) "yeniden yatırım" atfı (Madde 1, paragraf 2) ve 6. Madde hükümlerinden doğan muamele, tercih ya da avantajları uygulama zorunluluğu getirmez.

Madde 8

Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi'ne Başvuru

1. Âkit Taraflardan herbiri, ülkesinde diğer Âkit Taraf yatırımcısının yatırımıyla ilgili olarak bu yatırımcı ile arasında çıkabilecek her türlü hukukî uyuşmazlığı, bu Anlaşmanın 2. ve 3. Paragraflarındaki koşullara bağlı olarak uzlaşma yada tahkim yoluyla çözüm için, Washington'da 18.3.1965'te imzaya açılan Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları arasında yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi çerçevesinde kurulan Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi'ne (bundan sonra "Merkez" olarak anılacaktır) götürmeyi kabul ederler.

2. Âkit Taraflardan biri ile diğer Âkit Tarafın bir yatırımcısı arasında, o yatırımcının bir yatırımı ile ilgili uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından yatırımın ülkesinde yapıldığı Âkit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Âkit Taraf, bu uyuşmazlıkları mümkün olduğunca iyi niyetle istişare ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

3. Eğer bu uyuşmazlıklar, yukarıda belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde bu yolla çözümlenemezse uyuşmazlık, yatırımcının seçebileceği aşağıdaki mercilerden birine sunulabilecektir :

(a) uyuşmazlığa taraf olan Âkit Tarafın yetkili adli mahkemeleri
ya da

(b) Doğrudan ya da yatırımcının ihtilafı daha önceden uyuşmazlığa taraf Âkit Tarafın yetkili adli mahkemelerine götürmüş olduğu durumda nihai kararın 8 ay içinde alınmaması halinde, Merkez.

Uyuşmazlığa taraf olan Âkit Taraf dava muameleleri ya da kararın uygulanması evresinde uyuşmazlığın diğer tarafı olan yatırımcının, bir sigorta sözleşmesine istinaden zararını kısmen ya da tamamen karşılayan bir tazminat aldığı gerekçe gösteren herhangi bir itirazda bulunamaz.

4. Âkit Taraflar, Merkeze intikal ettirilen uyuşmazlıkları

a) Merkez Genel Sekreteri ya da Merkezce oluşturulan Uzlaştırma Komisyonu ya da Tahkim Kurulunun ihtilafın Merkezin yargılama yetkisi dışında kaldığına karar verdiği; ya da

b) Diğer Âkit Tarafın bir tahkim kurulu tarafından verilen hükme uymadığı haller dışında diplomatik kanallardan takip edemez.

5. Tahkim kararları, uyuşmazlık halindeki taraflar için nihaî ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Taraf, verilen kararları kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

Madde 9

Âkit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Âkit Taraflar arasında çıkabilecek işbu Anlaşmanın yorumlanması veya uygulanması ile ilgili uyuşmazlıklar, mümkün olduğunca, her iki Âkit Tarafın arzusu üzerine Âkit Tarafların temsilcilerinden oluşan ikili bir komisyona başvuruyu da içerebilecek olan, diplomatik kanallarla çözümlenecektir.

2. Âkit Tarafların uyuşmazlığın başlamasından itibaren altı ay içinde sözlü edilen yöntemle anlaşmaya varamamaları halinde uyuşmazlık, herhangi bir Tarafın başvurusu üzerine bir tahkim kuruluna götürülebilir.

3. Bu tahkim kurulu her bir vaka için aşağıdaki şekilde teşkil edilecektir.

Her bir Âkit Taraf başvurunun alınmasından itibaren iki ay içinde bir hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşını üçüncü bir hakemi, iki Âkit Tarafın onayıyla Başkan olarak seçeceklerdir. Başkan iki hakemin atanmasından itibaren iki ay içinde seçilecektir.

4. Bu maddenin üçüncü paragrafında belirlenen süre içinde gerekli atamaların yapılamaması halinde, bir başka sözleşmenin mevcut olmadığı durumda, Âkit Taraflardan herhangi biri, Lahay Daimî Tahkim Mahkemesi (DTM) Genel Sekreterinden gerekli atamaları yapmasını talep edebilir.

5. Uluslararası Daimî Tahkim Mahkemesi Genel Sekreteri belirtilen görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ise atama Genel Sekreter Yardımcısı tarafından yapılacaktır, şayet Genel Sekreter Yardımcısı da görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise atama Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli mahkeme üyesi tarafınca yapılacaktır.

6. Tahkim Kurulu, Kurul Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kurallarını saptayacaktır. Şayet bu konuda uzlaşma sağlanamazsa, Tahkim Kurulu, uluslararası tahkim prosedürüne uygun olarak usul kurallarını saptamasını Tahkim Kurulu Genel Sekreterinden talep edebilir.

7. Tahkim Kurulu kararını oyçokluğuyla alacaktır. Bu karar, Âkit Taraflar için, bağlayıcı olacaktır. Herbir Âkit Taraf, heyetteki üyesinin ve temsilcisinin maliyetini kendisi karşılayacak; başkanın ücreti ve diğer masraflar Âkit Taraflarca eşit olarak üstlenilecektir.

Madde 10
Halefiyet

Eğer bir Âkit Tarafın yatırımcısının yatırımı ticarî olmayan risklere karşı kanunî bir sistem dahilinde sigortalanmışsa, sigortalayanın sigorta sözleşmesinin hükümlerinden kaynaklanan halefiyeti diğer Âkit Tarafa tanınacaktır.

Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olduğu haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

Bir Âkit Taraf ile sigortacı arasındaki uyuşmazlıklar, bu Anlaşmanın 8 inci Maddesi hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

Madde 11

Diğer Kuralların Uygulanması

Eğer Âkit Taraflardan herhangi birinin mevzuatı ya da Âkit Taraflar arasında bu Anlaşmaya ilave olarak uluslararası hukuk çerçevesinde mevcut ya da ileride oluşabilecek yükümlülükler, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarına ait yatırımlara ya da ilgili faaliyetlere, işbu Anlaşmada mevcut hükümlerden daha elverişli genel ya da özel hükümler içeriyorsa, bu hükümler daha elverişli oldukları ölçüde uygulanacaklardır.

Madde 12

Yatırımlara Uygulanma

İşbu Anlaşmanın koşulları, her bir Âkit Tarafın Anlaşma öncesi ve sonrasında yapılan yatırımlara ilişkin hak ve yükümlülüklerini belirleyecektir.

Madde 13

Yürürlüğe Girme

Her bir Âkit Taraf bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli onay işlemlerinin tamamlandığını diğer Âkit Tarafa bildirecektir. Anlaşma son bildirim tarihinde yürürlüğe girecektir.

Madde 14

Süre ve Sona Erme

Bu Anlaşma on (10) yıl süreyle yürürlükte kalacaktır. Âkit Taraflardan her biri, yazılı olarak diğer Âkit Tarafa oniki ay öncesinden feshi ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on (10) yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirebilir. Bu Anlaşma Âkit Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Âkit Taraflardan her birinin diğer Âkit Tarafa böyle bir değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahilî işlemlerin tamamlandığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir. Bu Anlaşmanın yürürlükte bulunduğu süre içinde yapılan yatırımlarla ilişkili olarak, Anlaşmanın hükümleri, Anlaşmanın sona erme tarihinden itibaren on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Âkit Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

Türkçe, İbranice ve İngilizce dillerinde, 23/65576'e tekabül eden 14.3.1996 tarihinde ikişer nüsha olarak akdedilmiştir.

Tercümelerde farklılık olması durumunda İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

Emre Gönensay

Dışişleri Bakanı

İSRALİ DEVLETİ

HÜKÜMETİ ADINA

Ehud Barak

Dışişleri Bakanı

